

**Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра сходознавства імені професора Ярослава Дашкевича**

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ЯПОНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА НАВЧАННЯ ЗА ОС «МАГІСТР»,
ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»
за спеціальністю «Мова та література (японська)»**

Програму затверджено рішенням Вченої ради філологічного факультету
17 лютого 2016 року, протокол № __.

Голова Вченої ради філологічного факультету – декан філологічного
факультету д.ф.н, доц. Пилипчук С.М.

Львів – 2016

**Програма фахових вступних випробувань
з японської мови**

Крім відповіді на теоретичні питання вступне випробування з японської мови передбачає виконання практичного завдання (в межах 2 рівня Кваліфікаційного іспиту на знання японської мови)

1. Гіпотези походження японської мови. Генетичні зв'язки з іншими мовами. Джерела та методи дослідження.
2. Фонетичні особливості японської мови. Палаталізація. Дифтонги. Подовження голосних та приголосних. Сингармонізм. Редукція. Асиміляція.
3. Фонотактика. Синтагматичний та актуальний поділ речення. Типи інтонації. Основні інтонаційні моделі.
4. Транскрипції японської мови.
5. Наголос у японській мові.
6. Утворення і розвиток системи письма японської мови. Складова азбука *кана*. Ієрогліфічне письмо і японська лексика.
7. Ієрогліфи. Загальні правила написання. Кун та он. Ключі.
8. Особливості лексичного складу японської мови. Тенденції розвитку японської лексики.
9. Компонентно-структурна характеристика японського слова. Межа слова. Морфологічні компоненти слова.
10. Семасіологічна характеристика японського слова. Денотативне і конотативне значення. Моносемія та полісемія. Шляхи семантичного розвитку.
11. Лексичне та граматичне значення слова. Класи самостійних та несамостійних слів. Словозчеплення.
12. Синонімія. Антонімія. Омонімія. Зіставлення омонімії і полісемії. Семантичні поля.
13. Шари японської лексики за походженням та сферами вживання. Асиміляція іншомовної лексики.
14. Діалекти японської мови.
15. Японські імена та прізвища. Топоніми. Ономатопоетична лексика.
16. Фразеологія японської мови. Особливості *сейго*.
17. Класифікація та типи словників японської мови.
18. Словотвір. Прості, похідні і складні слова. Афікси словотвору та словозміни.
19. Морфологічний склад слова. Типи морфем.
20. Частини мови. Вчення про частини мови в японській граматичній традиції.
21. Граматичні категорії субстантивів.

22. Граматичні категорії предикативів.
23. Категорія способу.
24. Категорія виду.
25. Категорія стану.
26. Категорія директиву.
27. Гоноративні та депрециативні форми.
28. Класи службових слів, їх морфологічні форми та синтаксичні функції.
29. Синтагма, словосполучення та речення. Словосполучення за типами зв'язків між компонентами.
30. Структура простого речення. Типи предикатів. Повні і неповні речення.
31. Складне речення. Сурядний та підрядний зв'язки.
32. Група підмета та присудка. Додаток. Означення. Обставина. Однорідні члени речення.
33. Функціонально-стилістична диференціація японської мови.
34. Періодизація японської мови. Загальна характеристика давньоапонської мови.
35. Загальна характеристика японської мови класичного періоду (9-12 ст.).
36. Загальна характеристика середньоапонської мови (13-16 ст.).
37. Загальна характеристика новояпонської мови (17- сер.19 ст.).
38. Сучасна японська мова. Створення нормативної загальнонаціональної мови.

Рекомендована література

1. Алпатов В. М. Многоязычие в Японии. Японский язык и японская культура. – Муравей, 2001.
2. Алпатов В. М., Вардуль И. Ф., Старостин С. А. Грамматика японского языка. Введение. Фонология. Супрафонология. Морфонология. – Восточная литература, 2000.
3. Комісаров К.Ю. Теоретична граматики японської мови. — Том 1. Теоретичні засади граматики японської мови. Мофологія. — К., 2010.
4. Комісаров К.Ю. Теоретична граматики японської мови. — Том 2. Синтаксис. — К., 2010.
5. Лобачев Л.А., Быкова С.А. Учебное пособие по диалектологии. – М., 1990.
6. Старостин С.А. Алтайская проблема и происхождение японского языка. – М., 1991.
7. Сыромятников Н.А. Классический японский язык. – М., 1973.
8. Сыромятников Н.А. Становление новояпонского языка. – М., 1975.
9. Сыромятников Н.А. Развитие новояпонского языка. – М., 1978.
- 10 Фролова Е.Л. Японский язык. Имена собственные. – АСТ, Восток-Запад, 2004.
11. The 2009 Japanese Language Proficiency Test Level 1 and 2: Questions and Correct Answers. – Bonjinsha, Inc 2010.

12. Japanese-Language Proficiency Test Official Practice Workbook. N2. – Bonjinsha Inc, 2012.
13. New Complete Master Series - The Japanese Language Proficiency Test: N2 Kanji . – 3A Corporation.
14. New Complete Master Series - The Japanese Language Proficiency Test: N2 Vocabulary . – 3A Corporation.
15. New Complete Master Series - The Japanese Language Proficiency Test: N2 Reading Comprehension . – 3A Corporation.
16. New Complete Master Series-The Japanese Language Proficiency Test: N 2 Grammar. – 3A Corporation.

Програма фахових вступних випробувань з японської літератури

1. Загальна характеристика культурного розвитку та літератури періоду Нара. Перші писемні пам'ятки. "Ніхонгі", "Фудокі", "Семмьо", "Норіто".
2. "Коджікі". Передмова Ясумаро.
3. "Манйошю" – антологія поезії IV-VIII ст. Поетичні жанри. Метричні особливості. Тематичні розділи. Літературні прийоми.
4. Буддійська література. Жанр буддійської легенди *сецува*. Збірка "Ніхон рьокі".
5. Поезія *канші*. Творчість Сугавара Мітідзане.
6. Загальна характеристика літературного процесу епохи Хейан.
7. "Кокін вакашю". Загальна характеристика антології.
8. Жанр *ута-моногатарі*. "Ісе-моногатарі". "Ямато-моногатарі".
9. Жанр *цукурі-моногатарі*. "Такеторі моногатарі".
10. Характеристика творів "Очікубо моногатарі". "Уцухо моногатарі".
11. Жанр *ніккі*. "Тоса ніккі". "Кагеро ніккі".
12. Життєвий і творчий шлях Сей-Сьонагон. "Макура но сосі" – перший твір жанру *дзуйхіцу*.
13. Життєвий і творчий шлях Мурасакі Сікібу. "Мурасакі Сікібу ніккі".
14. "Тендзі моногатарі" – художня вершина літератури епохи Хейан.
15. Новаторство поезії Сайгьо. Збірка "Санкасю". Творчість Фудзівара но Сьондзєя.
16. Літературний процес періоду пізнього Хейан. Жанр *рекісі моногатарі*. Сецува цього періоду. "Кондзяку моногатарі". Моногатарі, ніккі, поетичні антології.
17. Література періоду Камакура. Поява нових форм і жанрів: у поезії – жанру *ренга*, у прозі – жанру *гункі*. Розвиток духовної літератури. Китаїзована література "П'яти монастирів".
18. "Хейке моногатарі" – історичний роман-хроніка.
19. Дзуйхіцу періоду Камакура. Камо но Тьомей. "Ходзьокі" Кенко хосі. "Цуредзурегуса".
20. Поетична антологія "Сінкокінвакасю". Діяльність Фудзівара но Тейка.
21. Драматургія театру Но. Теоретичний доробок Дзеамі. Фарси *кьоген*.
22. Зародження жанру *хайкай*. Хайкай-ренга.
23. Загальна характеристика літературного процесу періоду Едо. Школа національної науки *кокугаку*. Діяльність Камо но Мабуті, Мотоорі Норінага. Школа Міто. Система освіти. Знайомство з європейською культурою. Роки найвищого розвитку міської культури – період Генроку (1688–1704).
24. Поетичні школи Тейтоку і Данрін.
25. Життєвий і творчий шлях Мацуо Басьо. Естетична теорія Мацуо Басьо. Ліричні щоденники Мацуо Басьо.

26. Специфіка драматургії Дзьорурі і Кабукі. Творчість Тікамацу Мондзаємона (1653–1724).
27. Література *отогідзосі*. Проза *кана-дзосі*.
28. Життєвий і творчий шлях Нацуме Сосекі.
29. Література *укійодзосі*. Творчість Уеда Акінарі. Література гесаку (*сяребон, кібьосі, нідзьобон, йоміхон, гокан*). Творчість Такідзави Бакіна.
30. Поезія вака 2-ї половини періоду Едо (Одзава Роан, Кагава Кагекі, Рьокан, Окума Коматі, Татібана Акемі).
31. Розвиток хайкай після Басьо. Творчість Кікаку, Бусона, Ісси.
32. Комічна поезія (*кьока, кьосі, сенрю*). Поезія і проза китайською мовою періоду пізнього Едо.
33. Політика “Відкриття” Японії. Просвітницький рух. Перекладна література.
34. Розвиток нової прози. Зародження реалістичного напрямку. Творчість Фтабатея Сімея. Роман “Укігумо”.
35. Розвиток нової поезії *сінтайсі*. Поезія Сімадзакі Тосона та Дої Бансуя.
36. Діяльність товариства “Кен’юся”. Літературна група “Бунгакукай” та творчість Кітамури Тококу.
37. Творчість Масаоки Сікі.
38. Неоромантики. Творчість Морі Огая.
39. Література модернізму. Постреалізм у 10-і роки ХХ століття. Товариство Пана. Естетичне кредо Нагаї Кафу. Натуралізм творів Таями Катая.
40. Прозові твори Сімадзакі Тосона. Роман “Хакай”.
41. Гуманізм творів Кунікіди Доппо.
42. Соціальна проблематика творів Токутомі Рока. Романи “Хототогісу” та “Куросіво”.
43. Життєвий і творчий шлях Нацуме Сосекі. Роман “Кокоро”.
44. Неогуманізм. Творчість Арісіми Такео.
45. Життєвий і творчий шлях Акутагави Рюноске.
46. Пролетарська література. Творчість Кобаясі Такідзі, Міямото Юріко, Куроміми Дендзі.
47. Неосенсуалізм. Школа “сінканкакуха”. Журнал “Бунгаку”. Творчість Кавабати Ясунарі.
48. “Література повороту”. Творчість Дадзая Осаму.
49. Творчість Танідзакі Дзюн’ітіро. Роман-епопея “Сасаюкі” .
50. Література *сенгоха*. Нома Хіросі.
51. Творчість Ое Кендзабуро.
52. Творчість Абе Кобо.
53. Тенденції розвитку сучасної літератури.

Рекомендована література

1. Бондаренко І. П. Розкоші і злидні японської поезії: японська класична поезія в контексті світової та української літератури. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2010.
2. Бондаренко І. П. Антологія японської поезії: танка та ренга. – К.: Факт, 2004.
3. Бондаренко І. П. Антологія японської поезії хайку. – К.: Дніпро, 2002.
4. Бондаренко І.П. Збірка старих і нових японських пісень. Поетична антологія (905-913pp.). Передмова, переклад з японської та коментарі І.Бондаренка. – К.: Факт, 2007.
5. Боронина І.А. Поэтика классического японского стиха (VIII-XIII вв.). – М., 1978.
6. Боронина І.А. Классический японский роман (“Гэндзи моногатари” Мурасаки Сикибу). – М., 1981.
7. Бреславец Т.И. Поэзия Мацуо Басё. – М., 1981.
8. Главева Д.Г. Традиционная японская культура: Специфика мировосприятия. – М., 2003.
9. Горегляд В.Н. Дневники и эссе в японской литературе X-XIII вв. – М.: Наука. – 1975.
10. Горегляд В.Н. Ки-но Цураюки. – М., 1983.
11. Горегляд В.Н. Японская литература VIII-XVI вв. – СПб., 1997.
12. Григорьева Т.П. Японская литература XX века: Размышления о традиции и современности. – М., 1983.
13. Григорьева Т.П. Поэзия: [Японская литература второй половины XIX в.] // История всемирной литературы: В 9 томах / АН СССР; Ин-т мировой литературы им. А.М. Горького. – М., 1983; – Т. 7. – М., 1991. – С. 670-675.
14. Долин А.А. Японский романтизм и становление новой поэзии. – М., 1978.
15. Долин А.А. Японская поэтическая традиция // Шедевры японской классической поэзии в переводах Александра Долина. – М., 2009.
16. Ісікава Такубоку. Лірика / Перекл. З япон та передм. Г. Туркова. - Київ: Дніпро, 1984
17. Капранов С.В. “Ісе моногатарі” як пам’ятка японської релігійно-філософської культури доби Хейан”. – К., 2004.
18. Кин Д. Японская литература XVII-XIX столетий. – М., 1978.
19. Кокинвакасю: Собрание старых и новых песен Японии. Т. 1-3 (Пер. со старояп. и предисл. А. Долина). – М., 1995.
20. Конрад Н.И. Исэ-моногатари. – Петроград., 1923.
21. Конрад Н.И. Очерки японской литературы. – М., 1973.
22. Конрад Н.И. Японская литература от “Кодзики” до Токутоми. – М., 1974.
23. Конрад Н.И. Японская литература в образцах и очерках (Репринтное издание). – М., 1991.
24. Манъёсю: Японская поэзия / Пер. с яп., вступ. ст. и коммент. А.Е. Глускиной. – Т. 1-3. – М., 2001.
25. Маркова В.Н. Предисловие // Сайгё. Горная хижина. – СПб., 1999.

26. Масаока Сики. Стихи и проза (Пер. с яп. предисл. и коммент. А.А. Долина). – СПб., 1999.
27. Мацуо Басё. Избранная проза (Пер. с яп. Т.Л. Соколовой-Делюсиной). – СПб., 2000.
28. Мещеряков А.Н. Древняя Япония: буддизм и синтоизм (проблема синкретизма). – М., 1987.
29. Мещеряков А.Н. Герои, творцы и хранители японской старины. – М., 1988.
30. Мещеряков А.Н. Древняя Япония: культура и текст. – М., 1991.
31. Мещеряков А.Н. Книга японских обыкновений. – М., 1999.
32. Мурасаки Сикибу. Повесть о Гэндзи (Гэндзи-моногатари). – В 4-х книгах. (Пер. с яп. Т.Л. Соколовой-Делюсиной). – М., 1991-1993.
33. Мурасаки Сикибу. Дневник /Пер. с яп. А.Н. Мещерякова/. – СПб., 2000.
34. Норито. Сэммё (Памятники письменности Востока. ХСVII). Пер. со старояпонского, исследование и комментарий Л.М. Ермаковой. – М., 1991.
35. Петров В.В. Духовные учения Востока: Дзэн-буддизм. Даосизм. Конфуцианство. – М., 2005.
36. Сайгё. Горная хижина / Перевод с яп., предисл. и коммент. В. Марковой. – СПб., 1999.
37. Турков Г. Поет японського народу // Ісікава Такубоку. Лірика. – К., 1984.
38. Федоренко Н.Т. Кавабата Ясунари. Краски времени. Очерки. – М., 1982.